

BUDAPEST

IV. Semmelweis u. 15.

Kezgyeli Ujság

Noviszád, 1938 január 10, hétfő

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

19. évfolyam 9. szám

A görög lapok a legnagyobb elismeréssel írják Ófensége Pávle régenshercegről

Ófensége Pávle herceg szerepe a görög-juhoszláv barátság elmélyítésében és a Balkán békéjének megerősítésében

Athénből jelentik: A különvonat amellyel Ófensége Pávle régensherceg, Olga hercegnő, valamint a kenti hercegi pár utaztak, pontosan délután 6 órakor érkezett Athén pályaudvarára. A hercegi vendégeket Ófensége György görög király, Pál trónörökös királyi fenség, Miklós görög királyi herceg és felesége, valamennyi Athén be érkezett nemes, valamint Metaxas miniszterelnök, a képviselő ház tagjai, a diplomáciai kar dísz-

ruhás sokasága élükön Jugoszlávia görögországi követével, Lazarevics miniszterrel és a követség tisztikarával fogadta az athéni pályaudvaron. A királyi fenségek kíséretében utazott Hrisztics tábornok udvari miniszter és Decavello tábornok is. Olga királyi hercegnőnek Lazarevicsné gyönyörű virágcsokrot nyújtott át a megérkezéskor, György görög király és Pál trónörökös pedig Jugoszláv kitüntetésekkel viselték.

Egyesítő nevet kapta, akkor Pávle régensherceg

Joggal megérdemli a »Béke-teremtő« jelzőt.

Méltányolják államférfiúi nagyságát és a legnagyobb politikusnak

és diplomatának tartják.

— A politikai állapotok elsőrendű ismerője, patrióta, sokszor tanujelét adta hidegvérének és bölcsességének egy-egy gordiusznak tetsző kérdés megoldásánál. Rendkívüli tulajdonságaiért méltányolják nemcsak egész Jugoszláviában, hanem valamennyi külországban is. Ő a tökéletes államférfi mintaképe, — fejezi be cikket az Antropos.

Görögországban a trónörökösön és trónörökösén kívül ma Pávle régensherceg a legtöbbet emlegetett, legnépszerűbb ember.

Az üdvözlések hosszúak és bensőségesek voltak.

Amint Pávle régenshercegnek bemutatták a fogadásán megjelent illusztris személyiségeket, György király kíséretében elépett a díszszázad előtt, majd az állomás előtt és az utcákon helyet foglaló hatalmas néptömeg üdvözlésének közepette az udvari autók a királyi palotába hajtottak, ahol Ófenségeit elszállásolták.

AZ ATHÉNI LAPOK PÁVLE RÉGENSHERCEGRŐL

Athénből jelentik: Az összes athéni lapok első oldalán közlik Ófensége Pávle régensherceg és a Jugoszláv királyi ház tagjainak arcképeit. A lapok meglehetősen nagy lelkesedéssel hódolnak a régensherceg személyisége előtt.

— »A nagy úr, amely Ófensége Alekszandar király tragikus marseillesi tragédiája után maradt, mindenképpen katasztrófális következményekhez vezetett volna, ha nincs Ófensége Pávle régensherceg, erélyével, nagy körültekintésével és az események egyéni, rendkívül igazságos megítélésével« — írja Athén egyik legnagyobb napilapja.

Egy másik lap, amely igen tekintélyes jelleggel bír Görögország felsőbb néprétegében, a következőket írja:

»Valaki azt mondta a napokban, hogy Pávle régensherceg jelentős tartalék a jugoszláv földtörténetében. A történetek bebizonyították, hogy ennek a jóslatnak mindenben igaza lett. Felelősségteljes nehéz, magas állású Ófensége a régensherceg a belhelyezett bizalomnak megfelelően töltötte be, sikerült neki megőrizni

az ország belső békéjét és folytatja munkáját azon az uton, amelyet Ófensége Istenben boldogult Vitéz I. Alekszandar király kijelölt.

»Ebben a munkában, — írja a lap, — hü segítőrsat kapott dr. Sztójadinovics Milán miniszterelnök - külügyminiszterben, akivel megkezdte az ország ujáteremtésének munkálatait, amely már nagyon sok téren látható és jelentős eredményekkel dicsekedhetik.

»Ófensége Pávle régensherceg nemcsak hazájában, hanem annak határain túl is a legnagyobb tiszteletet, barátságot és hódolatot élvezi. Még mielőtt magaravette mostani emberfeletti munkát igénylő feladatát, már világszerte közismert volt, mint az irodalom és általában a művészetek támasza és felkarolója. A volt királyi palotában elhelyezett muzeuma magába foglalja az egész Balkán legjobb művészeinek alkotásait és így szinte egyedülálló ezen a téren az egész Balkánon. A világ összes művészei, akik valaha Beogradba jöttek, Ófensége Pávle régenshercegen igaz, jószívű pártfogójukra találtak.

A lap ezenkívül kitér a régensherceg és a görög királyi ház közötti kapcsolatra, valamint arra, hogy Olga királyi hercegnő szintén nagy barátja és pártfogója az irodalomnak és művészetnek. Záró sorában megemlíti még, hogy a Karagyorgyevics királyi háznak a görög királyi házal való együttműködése már tradíciók szokása.

Az Akropolisz és vele a legnagyobb görög lapok külön ünnepek számítták, hogy Pál trónörökös esküvőjén részt vesz Ófensége a régensherceg is. Az Antropos és Kathimerini, valamint a Proya bőséges cikkeket szentel a régensherceg személyének, foglalkoznak érdemeivel és többek között írják, hogy, ha Vitéz Alekszandar király halhatatlan érdemeiért az

A kisantant és Magyarország viszonyáról is tárgyalnak Prágában

Nem lesz pénzbélyegzés Romániában

Prágából jelentik: A csehszlovák távirati iroda Micescu prágai utjával kapcsolatban megállapítja, hogy a román külügyminiszter prágai látogatása nemcsak udvariassági tény, hanem különleges jelentőségű is azért, mert Delbos francia külügyminiszter közép-európai útja során az európai viszonyok újrendezése kezdődött el. A román külügyminiszter prágai látogatásának jelentősége ezenfelül annál nagyobb, mert egyidejűen Budapesten a római jegyzőkönyvek országainak külügyminiszterei találkoznak. Prágában utalnak annak valószínűségére, hogy Prágában, valamint Budapesten a kisantant és Magyarország további tárgyalásainak lehetőségei is szóba kerülnek.

Bukarestből jelentik: A Goga-kormány pénzügyminisztere szombat es-

te a bukaresti rádióban mondott beszédében megcáfolta azt a hírt, mintha a Goga-kormány kényszerkölcsönt akarna kibocsátani vagy le akarja bélyegezni a bankjegyeket és zár alá kívánná venni a bankbetéteket. A román kormány — mondotta a pénzügyminiszter — nem gondol a valuta értékének csökkentésére.

A Havas iroda jelentése szerint Ausschnitt Miksa román szenátor, akinek kezében összpontosulnak a legnagyobb román nehézipari vállalatok, Londonba érkezett. Ausschnitt a resicai bányatársaság és a legnagyobb román fegyvergyár elnöke. Az utóbbi időben — mondja a Havas-jelentés — a román fajvédők többször megfenyegették és néhány hónappal ezelőtt bukaresti házába bombát dobáltak.

Németország várja Sztójadinovics miniszterelnököt

Berlinből jelentik: A berlini lapok egyre nagyobb tétet szentelnek dr. Sztójadinovics Milan miniszterelnök-külügyminiszter németországi látogatásának. A lapok egyöntetűen méltányolják dr. Sztójadinovics eddigi munkásságát és sikereit, hangsúlyozzák a Németország és Jugoszlávia között mindjobban megerősödő baráti kapcsolatokat jelentőségét, amelyeknek megteremtésében nagy jelentőséget tulajdonítanak dr. Sztójadinovics személyének.

Berlin, a kiváló államférfit megillető fogadtatásban részesíti dr. Sztójadinovicsot, — írják a lapok.

Elismerően írják a Jugoszláv barátság jelentőségéről és hosszú cikkeikben számolnak be a kedvező változásokról, amelyek dr. Sztójadinovics miniszterelnöksége alatt történtek Jugoszláviában és a Jugoszlávia valamint a szomszéd államok között létrejött békéről.

Uj szenátorokat neveztek ki

Beogradból jelentik az Avala: A királyi régensség legfelsőbb kéziratával, az alkotmány 50. szakasza alapján szenátorokká nevezte ki:

Dr. Vojnovics Lujó volt minisztert, a szellemi együttműködés és ligájának Jugoszláv kiküldöttét, dr. Gavrilovics Bogdán nyugalmazott miniszter egyetemi tanárt, dr. Grasszl György eddigi szenátort, Jankovics Szevan volt képviselőt, dr. Karamehmedovics Hambia eddigi szenátort, dr. Mazsuranics Zselimir volt miniszter eddigi szenátort, Mihajlovics Antun volt bánt, Mihaldzics Szevan eddigi szenátort, dr. Pavelics Ante eddigi szenátort, Szpaszojevics Jánko nyugalmazott államtitkárt és Spirra Hadzi Risztics képviselőt.

Az új szenátorok közül dr. Gavrilovics Bogdán noviszádi születésű. Tanulmányait Noviszádon, Budapesten és Münchenben végezte.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

7

Reggeli levél

Goga

Ha a költő politikálásra adja magát, akkor ez rendszerint azt jelenti, hogy meghasonlott a költővel és egy balkézi szerelemmel próbálja kárpótolni magát. Ne felejtsük el, hogy Néró is költő volt! A költői hajlam rossz ajánlólevél a politikai pályán. Költőnek lenni annyi, mint kissé szertelennek, fellengősnek, álmodozónak lenni. A költő a lelkéből lekeczett hajlamaiban, vágyaiban, egész belső magatartásában irreális lény, kissé gyermek, kissé zsarnok, kissé bolond, aki nem ismer korlátot sem térben, sem időben és a holdvilágot akarja, tányérostól.

Gogának, a költőnek ez nem sikerült. A költészet megtagadta tőle magát, nyilvánvalóan azért, mert méltatlannak bizonyult a kegyeire. Goga, a kegyvesztett költő, csalódott költői reményeiben, költői hatalmában, költői mindenhatóságában, önön zsenialitásában, legzemélyesebb önmagában, s hogy nem sikerült önjelentéséből, önnön költői elhivatottságából hatalomra vergődni, kívülről próbálja azt megszerezni. Megtoldotta költői tehetetlenségét egy furkósbottal: élére állt a nemzeti keresztény pártnak.

Tehát a nemzeti keresztény párt az eszköz a hatalom megszerzésére. És a cél? A cél is nyilvánvaló. A cél az elérhetetlen. A holdvilág, tányérostól. A cél a költő, akinek trónját a hatalom eszközeivel, fegyverrel és terrorral indul elfoglalni, miután az más módon, tollal és költői zsenialitással nem sikerült neki. A világ új Nérót szült hát. Ismét egy új Nérót, Goga Oktáviánt.

Goga Oktávián megalkudott magában a költővel és kiegyezett a politikussal: kényszerűességet kötött. De a rossz költőről bebizonyosodott, hogy rossz politikus is. Mi sem egyszerűbb feladat, mint Goga politikai «konceptiójában» felismerni az önmagával meghasonlott költőt, a holdvilágba jnokat, a termékeny életkonceptió teljes hiányát. Goga a Berlin-Róma tengellyel kíván együttműködni és eközben nem veszt tudomást arról, hogy a Berlin-Róma tengely egyik ága a római hármass egyezmény, amelynek Olaszország mellett Magyarország is tagja, az a Magyarország, amellyel a Goga-kormány a magyar kisebbségeket elnyomó intézkedései következtében előreláthatólag a leghelesebb ellentétbe fog kerülni. Megfelelkezik Goga arról is, hogy a fasizmus mindenáron való erőszakolása Romániában sohasem vezethet célhoz és sohasem szerepelhet úgy, mint a nemzet «közös nevezője», lévén ez a nemzet összetételében a legnagyobb mértékben heterogén. Goga politikai koncepciótlanságát újabbán már az is tetézi, hogy békét hirdet jobbra is, balra is: miután sikerült hatalomra jutnia, minden tőrekvése az, hogy azt megtarthassa, akár elvei feladása árán is. Vagy csak taktikázik, időt akar nyerni az új választásokig? Akár így legyen, akár úgy, bizonyos, hogy Gogának a fasizmus is csak azért imponál, mert fokozott mértékben hatalom, egyetlen kézben összpontosítva. Nem a nemzetnek van szüksége a fasizmusra, hanem Gogának a — hatalomra. Goga a hatalom fanatikusa. A fasizmus csak

A kínaiak kiűritették Csingtaut

Japán tiltakozott Berlinben a hadianyagszállítások miatt

Sanghajból jelentik: A sanghaji engedményes területen a legutóbbi angol-japán incidens óta egyre komolyabbá válik a helyzet. Mint jelentették, a japán katonák bántalmazták több angol rendőrtisztet, mert átlépték az engedményes terület határát. Telfer-Smollett tábornok, a sanghaji angol haderő parancsnoka a japán katonai attasé előtt éles tiltakozást jelentett be az angol területre való behatolás ellen. Kijelentette, hogy az eset megismétlődése a legsúlyosabb következményekkel járhat.

Mint most kiderült karácsony első napján japán csapatok több helyen átlépték az angol engedményes terület nyugati határát, az angol főhadiszállás tiltakozására azonban nyomban visszavonultak.

CSINGTAU VÉDTELEN

A kínai csapatok kiűritették Santung félszigetét. Ennek következtében Csingtau meg nem erősített helyé lett. A csingtau hajóhad valamennyi egységét már decemberben elsüllyesztették. A 200.000 lakosú városban a japán tulajdonban levő gyárakat is, szétrombolták.

KINA HADIANYAGOT RENDEL

A Reuter-iroda sanghaji jelentése szerint Kína december 10-én külföldi gyáreknél 25 millió dollár értékű löszert és fegyvert rendelt, többek között nehéz ágyukat, könnyű és nehéz géppuskákat, 10.000 modern löfegyvert és 160.000 gázalacot. A hadianyag egyrésze Francia-Indokínán, más része pedig Sinkiangon és

Kiansun keresztül Oroszországból érkezik. Kinába. A vételár kétharmadát már kifizették, egyharmada pedig a szállításkor esedékes.

Ugyanez a jelentés közli, hogy a Lunghai-vasút környékén, amely Belső-Kína főútvonala, rövidesen rendkívül nagyarányu harcok várhatók. A japánok nagyon csalódnak, ha azt hiszik, hogy már megtörték Kína ellenállását, — mondja a Reuter-iroda közleménye.

JAPÁN TILTAKOZÁS

Tokióból jelenti a Havas iroda: A japán külügyminisztérium megbízottja kijelentette, hogy Szujecsuگو belügyminiszter ismeretes nyilatkozatában csak saját nézetének, nem pedig a japán kormány felfogásának adott kifejezést. Az újságíróknak arra a kérdésre, hogy Japán miért támadja folyton csak Nagybritanniát és a szovjetet a fegyverszállítások miatt, amikor a szállítmányok nagy része más országokból, főleg Németországból érkezik, a külügyminisztérium képviselője közölte, hogy Japán máris lépést tett Berlinben a fegyverszállítások miatt és ígéretet kapott arra, hogy a jövőben Németország ellenőrzi a fegyverkitvitelt.

ARULÓ KINAI TÁBORNOK

Hankából jelenti a Reuter iroda: Hanfucus kínai tábornok csapatai kiűritették Csinant és harc nélkül megadták magukat, bár a parancs úgy szólt, hogy a várost mindenáron tartani kell. A hír nagy elkeseredést keltett Hankauban. Hanfucus tábornokot nyiltan azzal várják, hogy

szándékosan nem tanúsított ellenállást a japánokkal szemben.

DRÁGA DOLOG A HÁBORU

Tokióból jelentik: Az Asahi közlése szerint a kínai hadjárat költsége meghaladja a négy milliárd yent. Ugyanez a lap közli, hogy ebben az évben a már életbelépett 100 millió yen összegű adóemeléssel kívül még további 200 millió yenre rugó adóemelés várható.

A JAPÁNOK SZÁNDÉKOSAN BOMBÁZTÁK A PANAYT

Londonból jelentik: A Daily Telegraph washingtoni tudósítója közli: Hall Paxton, a nankingi amerikai követség másodtitkára, aki a bombázott Panay ügyünaszád fedélzetén tartózkodott, visszaérkezett Amerikába. Mielőtt a kórházat felkereste, hogy a testében levő négy gránátzilánkot eltávolítsák, személyesen tett jelentést az esetről Hull külügyminiszternek. Elmondotta, hogy a legeszkélyebb kétség sem férhet hozzá, hogy a japánok támolták meg az ügyünaszádot, hogy legénységével együtt elsüllyessék. Néhány bomba ledobása után a japán repülőgépek egész alacsonyra ereszkedtek és a hajót géppuskatüz alá vették. A tüzelés teljes háromnegyed óra hosszúságú tartott. Paxtonnak és valamennyi utasnak az volt a meggyőződése, hogy Japán háborút akar előidézni az Egyesült Államokkal.

Két halálos szerencsétlenség egy napon

E v kislány me égett, egy férfi vasvillaszurástól halt meg

A szombati nap folyamán két halálos szerencsétlenség történt Szivácson. Pischder Johann sziváci földműves szombaton disznót vágott. A víz forralásával 5 éves Erzsébet lányt bízta meg, aki buzzon elogat is tett a megbízásnak. Darab idő múlva a kislány tévére elment megnézni, hogy a víz felforrta már, de alig ért az üsthöz, remélten kezdett segítséget kiáltozni. Segélykiáltásaira csakhamar összehajtottak a házbellek és megdöbbenve kitalák, hogy

a kislány ésszeégett testtel fekszik a tűzhez y mellett.

Azonnal orvoshoz vittek, azonban nem sikerült eszméleire téríteni és az esti órákban, anélkül, hogy eszméletét csak egy pőrere is visszanyerte volna, meghalt. A helyszíni vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlen kislánynak a ruhája egy óvatlan pillanatban tüzet fogott, amittől a leánya anyyára megijedhetett, hogy még segítséget sem volt ereje kiáltani. Vizsgálat indult annak megállapítására, hogy haláláért kit terhel felelősség.

A másik szerencsétlenség szintén a jara reggeli órákban történt. Schire Henrik harminékát éves napszámos Schlerf Jakab 31 éves munkással jeget

hordott Inhoff Matiesz jégvermébe. Alig néhány koccsival hordtak csak be, máris szerencsétlenség történt, amely az esti órákban halállal végződött. Schira a jégverem ajtajában állt és vasvillával turta le a jeget Schlerfnek, aki fejével pozdorjává zuzta és elgazitotta a veremben. Elbeszélgettek és egyszer csak azt vették észre, hogy a jég nagyon öszszogyult már a verem előtt.

— Siess, mert meggyőznek bennünket, — szól ki a veremből Schlerf, amire Schira nagy igyekezettel látott munkához. Nagyobb darab jeget dobott le éppen és a szokásos „Vigyázz!... Hó-rukk!” kiáltásra a veremből olyan velőtrázó sikoltás volt rá a felelet, hogy az elég messze tartózkodó jeget fuvarozó koccsik is meghallották. Amint lementek a jégverembe, megrémülve látás a jégen fekvő Schlerfet, akinek jobb szeméből vér folyt. Nem tudott idejekorán elvonulni a verem szájába vágódó jég és vasvilla elől, amelynek

egyik ága a szemét érte és a szemüregben át az agyba hatolt.

Schlerfet azonnal orvosi kezelésben részesítették azonban az életnek nem lehetett megmenteni, este belehalt sérülésébe. Schira ellen megindult az eljárás.

eszköz. Minden csak eszköz. De ahol minden ennnyire csak eszköz, ott a cél szükségképpen előbb-utóbb meg-

tagadja önmagát és azok ellen fordul, akik eszközzé prostitúdták. KISBÉRY JÁNOS

A rendőrség kihallgatta Petrovics Milutint, a noviszádi szurkáló vasútiast

Tegnap számában beszámolt a Reggeli Ujság a borzalmas vérengzésről, amely a noviszádi Mornarszka utcában történt. Petrovicsot tette elkövetése után nem lehetett azonnal kihallgatni, mert annyira ittas volt, hogy a feltett kérdésekre képtelen volt értelmes válaszokat adni. Kihallgatására így tegnap került sor, amikor is Petrovics elmondta, hogy az asszonnyal egyidőben vadházasságban éltek. Nem bírta elfelejteni Szjánát, többször felszólította, hogy térjen vissza hozzá, azonban

az asszony már elfeledte és hallani sem akart róla.

Szombaton sorra járta a kocsmákat, alaposan leitta magát és amikor taklkozott volt kedvesével, rövid szaváltás támadt köztük, elvesztette esztét és kétségét előránva vakon szurkálni kezdte az asszonyt. Arra, hogy annak lányát is megsebesítette volna, nem emlékszik vissza. Nem tartja kizártnak, mert kósével vadul esapkodott magakörül. A lány ismerte, bizonyára csak a rémület hatása alatt nem tudott rá visszaemlékezni, amikor azt felelte a kérdésekre, hogy nem tudja ki az, aki megtámadta anyját. Vagy nem akarta valami miatt elmondani, hogy kicsoda az az ember, aki ilyen állati kegyetlenséggel számolt le vele.

Petrovicsot átadják a bíróságnak, állapotának állapota változatlanul súlyos.

Kánya: A budapesti tanácskozás a magyar-osztrák-olasz barátság megerősítését jelenti

Rómából jelentik: Ciano gróf olasz külügyminiszter szombat este negyed 11-kor elutazott Budapestre. Ugyanezzel a vonattal utazott a magyar fővárosba Villani Frigyes báró, kvirínáli magyar követ is. Ciano a római pályaudvaron ünnepélyesen búcsúztatták. Az olasz külügyminiszter elutazása előtt elbeszélgetett a megjelent előkelőségekkel, elsősorban a magyar követség tagjaival, valamint Berger-Waldenegg osztrák és Hrisztics jugoszláv követtel.

Bécsi jelentés szerint a félévitalos Neuigkeits-Weltblatt a budapesti tanácskozásokról többek között ezeket írja: Magyarország és Ausztria kapcsolatai évszázados történelmi multra tekintenek vissza és a mai idők szükségleteinek felismerésén nyugszanak. Az a teljes szuverenitás, amelyre a három állam mindegyike igényt tart, magában foglalja azt a szabadságot, hogy a kívülállókhöz való kapcsolataikat a maguk szükségleteinek és a mindenkor nemzeti szerződéseiknek megfelelően rendezhessék. A hármasság értekezlet megbeszéléseinek az anyaga nagyon szétágazó, de nem kétséges, hogy az előtérben mindig a közvetlenül Közép-európára vonatkozó gondolatok állnak.

KÁNYA NYILATKOZATA

Rómából jelentik: Kánya magyar külügyminiszter a Stefáni iroda tudósítója előtt a következőket mondotta az értekezletről:

— Öszintén örülök, hogy a konferencia alkalmából olasz és osztrák barátainkat Budapesten üdvözölhetem, mert mindkét néphez kipróbált barátság és őszinte nagyrabecsülés ezalatt fűznek. A budapesti megbeszélések során a római jegyzőkönyvek aláíró államainak külügyminiszterei megvizsgálják mindazokat a kérdéseket, amelyek a három államot közvetlenül érintik. Természetes, hogy a megbeszélések minden fontosabb európai problémára is kiterjednek. Még vagyok győződve, hogy a budapesti tanácskozás megerősítését jelenti majd annak a hagyományos magyar-osztrák-olasz barátságának, amelynek a kölcsönös bizalom az alapja.

BERLIN SZOLIDÁRIS RÓMÁVAL

Berlinből jelentik: A német kormány külpolitikai félévitalosa szintén foglalkozik az értekezlettel és megállapítja, hogy a három állam legutóbbi értekezlete óta a közép-európai viszonyok figyelemreméltó fejlődésen mentek keresztül. Németország, amely Olaszországgal szolidárisnak érzi magát a dunavölgyi politikában, kezdettől fogva azt az álláspontot képviselte, hogy a Duna völgyében a politika ne zavarja meg a gazdasági életet. A dunai államok érdekei megkövetelik, hogy ezek az államok dolgozzanak együtt azokkal a nagyhatalmakkal, amelyek Európának ebbe a részébe tartoznak.

HÁROM ÉV TAPASZTALATAI

Böven méltatják a hétfőn kezdődő hármasság tanácskozás jelentőségét a vasárnap reggeli budapesti napilapok is. Rámutatnak arra, hogy több, mint három esztendő tapasztalása

Kánya

áll rendelkezésre. Ez alatt a római jegyzőkönyvek, valamint a rajtuk nyugvó együttműködés eredménye elegendő bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy a három állam összefogása a békeeszmény gondozója és értékes pillére az igazságos, valamint a tartós béke megteremtését célzó nemes törekvéseknek. A tanácskozás eredménye azt is igazolja majd, hogy mindazok a kísérletek, amelyek időközönként felbukkanak annak a hitnek a felkeltésére, mintha a római jegyzőkönyvekben lefektetett elgondolások a gyakorlatban nem érvényesülnének, merőben alaptalanok. Olaszország változatlanul részt vesz az egyezményben és a másik két ország is vele teljes egyetértésben, hiány nélkül munkálja a jegyzőkönyvekben kifejezésre jutó, békeszerető törekvéseket.

A vatikáni csillagvizsgáló érdekes története

Többször írtunk már a vatikáni csillagvizsgálóról. Legutóbb Tibor Mátyás magyar jezsuita csillagászról emlékeztünk meg, most egykori professzora, Terkán Lajos ismereti az alábbiakban az intézet történetét.

A római pápai csillagvizsgáló keletkezése a régmúlt időkbe vezethető vissza. Ebben a magyar humanista mozgalomnak is része volt, legalább is a gondolatébresztésben. Nagy humanistánk, Vitéz János esztergomi érsek kiváló matematikus és csillagász volt. Itthon már akkor a híres nürnbergi Regiomontanusnak és a lengyel Ilkussal a naptárreform előkészítéséről tárgyalt.

Kétségtelenség, hogy nem véletlenül került ilyen előzmények után Regiomontanus Rómába. IV. Inca pápa meghívta, dolgozza ki a naptárreformot. Regiomontanus a pápa előtt is kifejtette, miélen állapodott meg Vitéz Jánossal, azaz, hogy a probléma még nem érett meg a megoldásra. Javasolta, hogy intézményesen gondoskodjanak a pontos időmérésről. Akkor ugyanis nem ismerték még pontosan sem a polgári nap tartamát, sem az év hosszát. Csak itt-ott foglalkoztak addig ezzel a kérdéssel, de inkább csupán tudományos kedvtelésből.

Igy a naptárkérdés eldőlt, de az ügy megteremtette az — obszervatóriumot. Az első pápai csillagvizsgáló azután XIII. Gergely pápa idejében eszköze lett a reformnak. Az ezzel járó nagy gyakorlati eredmény pedig kiváltotta és fenntartotta a csillagászat gyakorlati ápolását.

Ez az első pápai Gregorián csillagvizsgáló torony 1903-ig zavartalanul fejlődött és dolgozott. A vatikáni városrész fejlődése, világitásának erősödése és a környék zajos forgalma XIII. Leó pápa idejében mindinkább sürgette az obszervatórium áthelyezését. XIII. Leó pápa gyönyörű villájába telepítette át és az akkori idők egyik igen szép 40 cm-es átmérőjű lencsés távcsövével bővítette ki. Az új hely jövedelmesebbnek ígért. A Szent Péter-templom alapja és a pápai palota fölfogta előtte a város porát és zavaró éjszakai világitását. Itt fedezte fel egymásután Hagen jezsuita atya a Tejut titokzatos

sötét foltjaiban az ugynevezett sötét ködöket.

A világháború után Vatikánváros is nagy fejlődésnek indult. A csillagvizsgáló mellett felállították a rádióállomást is, rohamosan továbbfejlesztették az utóbbi és tündéri fénybe borultak az utcák. Hagen páter pedig egyre inkább érezte a megfigyelések zavaró nehézségét.

De XI. Pius pápa figyelmét sem kerülte el a sok zavaró körülmény. Sokszor felvette a kérdést, nem lenne-e célszerű fiókosillagvizsgálót létesíteni valahol Afrikában? Hagen atya álmainak megvalósításának nagy lehetőségét látta ebben a gondolatban: talán még föl lehet tudni majd meg a Tejut sötét ködeiről. Amikor megkapta a megbízást, agg kora ellenére a snaryól eből csillagvizsgáló aligazgatójával, Ignác atyával együtt, Abesszinia egyik fensíkját választotta ki, melyről már régen tudták, hogy ott sok a mélységesen szép, derült éjszaka. 1930 tavaszán el is indultak a Szent Atya megbízásából Addis Abehába. Alig érkeztek azonban Porto Sa'd kikötőbe, már visszatávoztatták őket, mert a helyzet akkor már feszült volt Abessziniaiban.

Nem sokkal ezután Hagen atya meghalt. Bizonytalan időszak következett, amelynek XI. Pius pápa azzal vetett véget, hogy nyara ójában adott otthont a fiókosillagvizsgálónak. 1931-ben megbízta a csillagvizsgáló új igazgatóját, a németalföldi származású Stein pátert, hogy az év két, általában lezrosszabb hónapját: a novemberet és decembert töltsen a Rómától mintegy 25 km-re fekvő Castell Gandolfóban. Vizsgálják itt meg kisebb, hordozható távcsövel, melynek a légköri viszonyok a levegő nyugodtsága, átlátszósága, derültsége szempontjából. Vajon jól szétválasztható-e a távcsőben az egymáshoz szorosan közelebb kettős csillagok, látható-e finomabb részletek a Tejutban? A kísérlet elég biztató volt s a pápa elejtette a fiókosillagvizsgáló létesítésének gondolatát. Ehelyett nyári kasszélyának kiegészítéseképpen nagy, modern csillagvizsgáló alapítását határozta el. Olyanféle iker távcsövet rendellett meg, amilyen a svábjegyi 60 cm-es nagy tükrös és 30 cm-es lencsés kettős távcső.

A remek és impozáns távcsőhöz

minden tudományos segédeszköz rendelkezésre áll: objektív-prizmák, objektív-ívrások, szinképfotográfáló, szinképfösszehasonlító, lemezkímérő, mindenfajta készülék a legújabb Zeiss-kivitelben. Lemezmérőkkel a milliméter századrészt is becsülni lehet, a milliméter tizedrészét pedig pontosan lemérni. Objektívprizmájuk 40 perces kőntartással még a 14-edrangú erősen vörös csillagokról is mérhető szinképet ad a tükrös távcsővön.

És most, amikor lelkesedéssel alapítjuk ezt itt meg, épp olyan lehangoltsággal kell bevallanunk, hogy a hazai szép állami csillagvizsgáló még mindig nélkülözi ezeket a segédműszereket.

A Szentatya kiegészítésül még atomfizikai és laboratóriumi szinképvizsgálókat is berendeztetett az intézetet. Ennek a tudományos laboratóriumnak vezetését az osztrák származású Gatterer atyára bízta, akinek atomfizikai kutatásaira már felfigyelt a tudományos világ.

Dr. Terkán Lajos
főiskolai r. tanár.

Egy bókai család pogány karácsonyi szokása

A bánáti Boka községben él egy család, amelynek ősei valamikor 500 év előtt származtak a községben, nemzetiségük szerint albánok. Az egyik később leszármazott mintegy 90 év előtt kivándorolt Amerikába, hogy teljesítse ősei parancsát, amely az utódok lelkére köti, hogy keressék meg az igaz Istent, mert az, akit eddig valóttak, nem az igazi. A kései utód Tilor Rancese volt, aki mihelyt hazatért, bemutatta az új vallás szertartásait, amit bizonyára a mexikói nomád törzsek között szedett magára. Ezeket a szertartásokat még ma is megőrzi a bókai Bolyanszki család, amely átvette a Tiloroktól. (Az új Isten ügylétezik mégsem az igazi Isten, mert Tilor családfája teljesen kiszáradt az Idő szirokkojában). Bolyanszkiék faluvégi házában a karácsony előtti napon összegyűlnek a családtagok, török módon körbeülnek a padlón és varázsigés imák mormolása közepette

fehér kakast áldoznak az új Istennek,

Anakurinak. A szertartás csak másnap folytatódik, amikor is a kakast annak rendje és módja szerint elkészítik és istenes étvággyal elfogyasztják. Arra azonban ébernek ügyelnek, hogy a szent kakasnak valamelyik csontja el ne veszedődjön a lakmározásban, mert azzal Anakuri isten urat érzékenyen megbobozik és az kiengesztelhetetlen haragra gerjed. Karácsony másnapján azután a csontokat előre elkészített gödörbe temetik, majd a családtagok felsebzik ujjaikat és néhány cepp vért csorgatnak az áldozatot takaró rögökre. A bókai pogányok ezeket a titokzatos szertartásokat évről-évre megismétlik és fanatikusan hiszik, hogy a nagy Anakuri megóvja őket minden veszélytől. A'apostan meg kell rágni egy ilyen "áldozati bírányt", mert a jó öreg Anakuri isten könnyen családirásra vete-medhetik. Ezer a szerencse, hogy kedvenc áldozati állata nem a hal, mert nagyon könnyen meglehet, hogy a szűk jóság fogyasztásának következtében egykettőre kiirtaná a hívek gyér táborát.

A SZERKESZTŐ ASZTALÁROL

MEGHALT néhány nappal ezelőtt Londonban az a Hadzsi Ali nevű egyiptomi, akinek halálát — ha szabad így kifejeznünk magunkat — izgalommal és várakozással leste a tudományos világ. Hadzsi Ali ugyanis elsőrangú orvosi különlegesség volt, amennyiben eddigi tudásunk szerint ő volt az egyedüli ember a világon, aki — két szabályosan kifejlett gyomorral rendelkezett. A newyorki Rockefeller-intézet azonban bejelentette igényét a holttestre, mert azt még Hadzsi Ali életében 1300 font sterlingért megvásárolta.

NORTHUMBERLAND ANGOL GRÓFSÁGBAN egészen ritka kettős jubileumot ünnepelt Margaret Coulter asszony, akinek a napokban volt századik születésnapja és ugyanezen a napon jubilálta azt a nevezetes eseményt is, hogy ugyanabban a házában lakik egy évszázad óta. Az ország minden részéről olyan tömegben érkeztek az üdvözlő táviratok a kis falu postahivatalába, hogy a távirati árlapkészlet percek alatt kifogyott és a szomszéd városból telefonon kellett pótlást kérni. A befutott táviratok sorában az elsők között érkezett meg VI. György király és Mary királyné üdvözlő távirata.

IFJUSÁGI ELŐADÁST tartottak néhány héttel ezelőtt az egyik prágai színházban, amely erre az alkalomra zsufoldásig megtelt. Az állóhely első sorában egy egyetemi hallgató állt kollégájával. Hirtelen azt érezte, hogy valaki a hátán megcsipette. Habozás nélkül hátrafordult és a háta mögött álló idősebb uriembernek hatalmas pofont adott. Az idősebb ur nem hagyta annyiban a dolgot, rendőrt hívatott és igazoltatta a diáklányt. Kiderült, hogy a csipkedés a leány kollégájának műve volt és az idősebb urnak semmi köze nem volt a dologhoz. Az idősebb ur erre durva becsületsértés címén feljelentést tett a diákleány ellen, akit a tegnapi lefolytatott tárgyaláson felmentettek azzal az indoklással, hogy jogos felháborodásában történt a tévedés.

»KIN-PAO« címmel megjelenik Nankingban egy kínai nyelvű ujság, amelynek egyik legutóbbi számában között összeállítás szerint a nagy Konfuciusnak ezidőszereint kerek számban mintegy huszezer élő leszármazottja van Kínában. Ha figyelembe vesszük, hogy Konfucius — más nevén Khung-Fu-Tse — Krisztus előtt 478-ban halt meg, a »Kin-Pao« valóban nagy genealógiai teljesítményt végzett, amikor ezt a leszármazási táblázatot összeállította. Maga a huszezeres szám, ha tekintélyes is, távol sem rekord e téren — A »Cumhuriyet« című török napilap szerint az Izlám különböző országaiban több mint százezer olyan ember él, aki azzal dicsekszik, hogy Mohamed próféta egyenes leszármazottja.

AZ ANGOL LAPOK szerint VI. György király elhatározta, hogy oly kitűnő céllövővé képezi ki magát, mint amilyen az apja volt, akit Anglia egyik legjobb céllövőjének tekintették. A fiatal király gyakran már hajnal előtt felkel s vadkacsa vadászatra megy a sandringhami királyi birtok mocsaras területeire. Nemritkán már 5 órakor feltűnik a király kocsijának lámpája a még teljesen éjszakába borult vidéken. VI. György rendkívül kitartó természetű s gyakran hajnalig késő estig is egyfolytában ottmarad a kacsalesen.

Népbiztosok és tábornoak a vádlottak padján

Ujabb nagyszabásu bünper kezdődik Moszkvában

Londonból jelentik: A Daily Mail értesülése szerint a GPU két tisztit összeesküvést leplezett le, amely Sztalin és Jezsov, a GPU vezetője ellen irányult. Máris számos tisztet vettek őrizetbe, köztük négy ezredest. A lap tudósítója szerint Sztalin ellen a vörös hadsereg újjászervezésének évfordulója napján akartak merényletet elkövetni. A Jezsov elleni összeesküvésben 25 tiszt vett részt, akiknél kézigranátokat találtak, amelyekkel merényletet akartak elkövetni a GPU főnöke ellen.

A Daily Express jelentése szerint a leningrádi hadihajógyárban súlyos robbanás történt, amely tönkretette az építés alatt levő »Kirov« csatahajó új Diesel-gépeit, valamint a be-

rendezés egy részét. A robbanás öt áldozatot követelt, 18 ember részben súlyosan, részben könnyebben megsebesült. A robbanás oka, hir szerint, géprombolás. Harmincnégy munkást letartóztattak.

A Journal moszkvai jelentése szerint a szovjet államügyészsége új nagyszabásu főtárgyalás előkészítésén dolgozik. Ezuttal a keletázsiai szovjethaderő főparancsnoka, Blücher tábornagy élete ellen szót merénylet vádlottai felett ítélnének. A vádlottak névsorát még nem hozták nyilvánosságra, de úgy tudják, hogy több, már letartóztatásban levő népbiztos és tábornok kerül a vádlottak padjára.

Bem apó állítólagos dédunokája ujságok útján koldul Varsóban

(Copyright by Publicitas Press Service and Reggeli Ujság Noviszád)

Varsó, január. — Ujságolvasás közben a következő kis hirdetés ragadta meg figyelmemet:

»Idős, beteges, egykor jobb napokat látott nő, lengyer-magyar hős dédunokája, a legnagyobb nyomorban tengeli életét. Jólelkű emberek támogatásáért könyörög. Cim a szerkesztőségben.

Nem tellett be öt perc és már taxin robogtam zsebemben a kapott címmel Varsó festőien szép régi városrésze felé. Az autó a királyi várnál balra befordult az alig három méter széles Szent Jacek utcába — melyben a legfiatalabb ház is százötven éves — és a katedrálisnál állt meg.

Belépek az alacsony kapun; sötét, boltíves lépcsőházban, kanyargó falépcsőkön megyek fel az első emeletre. A 3. számú lakás ajtaján kopogok.

FLAGGOTT NŐK MAGANLAKÁSA

Töpörödött néni ke nyit ajtót.

— Itt van kérem az agg nők otthona? — kérdelem.

Anélkül, hogy válaszolna, becsapja a nehéz ajtót.

Rövid idő múlva újból kopogok.

Feketeruhás apáca kinézésű nő arca jelenik meg az ajtónyílásban.

— Itt lakik kérem Czarnecka Mária asszony? — teszem fel most már óvatosabban a kérdést.

Az apácaarc bólint, pillanatra eltűnik, majd ismét megjelenik a kitért ajtó mögött.

A helyiség, ahová beléptem, előszobául szolgál, de tűzhely is áll a sarokban, melyen hatalmas fazékban forró leves buborékol.

A feketeruhás nő nem éppen a legbarátságosabb hangon közölte velem, hogy

férfitárogatót általában nem fogadnak,

de végül mégis méltányolta azt az érveimet, hogy sürgősen szeretnék Czarnecka Máriával beszélni.

— Ez nem agg nők otthona — mondotta büszkén a feketeruhás hölgy. — Nagyon sokan jönnek ide abban a hiszemben, hogy ez ingyenes aggak háza Ez magánlakás, melynek én vagyok a tulajdonosnője... Különbben tessék befáradni a fogadóba, rögtön hívom Czarnecka Mária asszonyt.

A »fogadószoza« elég tágas, kétablakos, uccai helyiség. A falak mellett hét ágy sorakozik, az egyik sarokban kicsinyke házioltár, fölötté vörös vil'anykörte ég. A falon egyetlen fénykép: a pápa arcképének nagyított reprodukciója. A szoba közepén széles ebédlőasztalon félméteres csupasz karácsonyfa áll.

— Ön óhajt velem beszélni? — hangzik mögöttem.

Hatvan-hatvanöt éves, zilált haju, munkásasszony külsejű nő néz rám kérdően. Egyszerű, szegényes, sötét színű, tiszta ruha van rajta, a nyakán szürke gvapjukendőt hord.

A szobában még három öregasszony tartózkodik. Előrenyújtott nyakkal, kíváncsi szemekkel néznek felém, figyelnek minden szóra.

— Olvastam az ujságban, hogy nyomorban él — mondottam. — Magyar ujságíró vagyok, érdekel az élete. Nem mesélne magáról valamit?

Az egyik agg néni ke székét tolelem. Leülünk.

— Ki az a lengyel-magyar hős, akinek ön dédunokája? — kérdelem. — Csak nem Bem tábornok?

— De igen... Bem tábornok.

— Tudtommal Bem apó egyetlen élő leszármazottja gróf Bem-Cosban Vlodzimiezs?

Szomoruan rázza a fejét.

EZELŐTT 66 ÉVVEL...

— Nem tudom egész biztosan, hány gyermeke volt dédapámnak. Azt azonban egész határozottan tudom, hogy a leánya, vagy egyik leánya Fieda bácsi építészhez ment nőül. Én ebből az ágból származom.

— Gróf Bem-Cosban órnagy családját nem is ismeri?

HALLGATTA MÁR TÖRIOT? A Siera rádió nagyszériás Részlet. Eladja Redvező részletfizetésre is: „Lux Radio” MarRo Dosler, Novi Sad, Ke. Aleksandra 28

— Nem ismerem... Fiedáéknak egy leányuk volt, Aloiza, akit Abl Narcis lebergi fegyverkereskedő vett feleségül... Ők voltak a szüleim... 1863-ban, az ugynevezett »januári« felkelés idején, az orosz titkosrendőrség azzal vádolta meg apámat, hogy a lengyel felkelőknek fegyvert juttatott. Ezért elkobozták az egész raktárkészletet és kiutasították az országból. Lembergben telepedett le.

Itt jöttem a világra hatvanhat évvel ezelőtt...

Szüleim rövidesen meghaltak. Engem Walewska grófnő vett pártfogásába, míg férjhez nem mentem... Férjem is korán meghalt, ekkor gazdasszonynak szegődtem, de munkaképtelenné lettem. Azóta nyomoruságos az életem.

— Tudja igazolni állításait? Van okmányai?

— Sajnos, nincsenek. Elkallódtak a papírjaim. De Lembergben születtem. Onnan könnyen meg lehetne tudni, igazat mondok-e...

EGY UCCA ÉS MÁS SEMMI

— Mit fizet itt az ellátásért?

— Az ágy tizenöt zlotyba kerül havonta. Az étkezésért annyit kell fizetni, amennyit az ember fogyaszt.

Akinek nincs pénze, az nem kap enni.

Három hónapja tartozom a lakbérrel. Karácsonykor egész nap nem ettem. Tegnap itt volt két hölgy, tőlük kaptam néhány zlotyt.

— Nincsen valami emléktárgya Bem tábornokról?

— Nincs. Még szüleim fényképét sem találok. Emlékszem, mikor Lembergben az egyik uccát Bem tábornokról neveztek el, édesanyám a karjára vett s így szólott: »Látod, leányom, ez az ucca a te hős dédapád nevét viseli.« Ez az egész, amire emlékszem...

S. K.

A terueli védők egy része megadta magát

A nemzetiek hadijelentése szerint a terueli szakaszon tovább tart a harc. A város belsejében folyó küzdelem során sok épület rombadólt és ez arra kényszerítette a város közepén berendezett állásokban védekező, mintegy 500 főnyi nemzeti csapatot, hogy állásait kiürítsék. Ez a csapat megadta magát. A város másik részén teljesen elszigetelten védekező csapat, amely már hónapok óta viz nélkül volt, hősies küzdelem után felmorzsolódott.

Prieto köztársasági hadügyminiszter megerősítette azt a hirt, hogy a terueli Santa Clara kolostorban védekező nemzetiek megadták magukat. Közölte azt is, hogy Berret nemzeti ezredest, továbbá Rey alezredest, a terueli helyőrség parancsnokát letartóztatták.

A nemzetiek repülőgépei szombat délután légi támadást intéztek Barcelona ellen. A légi bombázásnak 20 halálos áldozata van.

Megszünteti-e az E-vitaminos kenyér a meddőséget

Burger Károly budapesti egyetemi tanár nyilatkozata a londoni kísérletekről

(Budapest, január.) Több angol orvos megállapítása szerint, hetek alatt néhány kilót fogyhat az, aki a fogyókúra ideje alatt teát és tejet kívül csak vajaskenyéret fogyaszt. Meg is indultak mindenféle kísérletek és bár ezek egyes esetekben sikeresek voltak, a vajaskenyér-fogyókúra eredményének tartósságáról még az utóbbi napokban is sokat vitatkoztak. Most azonban a vajaskenyér-fogyókúra eredményét ismeretű beszámoló jelentőségét másodrangúvá degradálta az angol és francia orvosi folyóiratoknak egy újabb érdekes jelentése.

Eszerint egy ismert angol nőgyógyász, aki tudomást szerzett arról, hogy egyik francia kollégája

diéta alkalmazásával több pacienseknél a meddőséget megszüntette,

hozzálátott a francia kolléga kísérleteinek gyakorlati alkalmazásához.

Abból a megállapításból indulva ki, hogy az E-vitamin a termékenység vitaminja, meddőség miatt panaszokó pacienseknek E-vitaminos diétát, elsősorban E-vitamin tartalmú kenyér fogyasztását írta elő.

A londoni hírek szerint a kísérletek eredményesek voltak, amennyiben az E-vitamin tartalmú kenyér rendszeres fogyasztása után több paciensek egészséges gyermeknek adott életet. E sikeren felbuzdulva, a londoni nőgyógyász most azt kutatja, vajon a „termékenyítő” kenyér fogyasztása csak a meddőség megszüntetésére alkalmas-e, vagy pedig befolyásolni képes a születendő gyermek nemét is?

A londoni orvosi lapok jelentése elsősorban az európai pékek körében keltett rendkívüli érdeklődést, ami érthető, mert a pékeknek egyetlen vágyuk: a fogyókúra miatt megcsappant kenyérfogyasztást a régi molett-korszak nivójára fölemelni.

FIU VAGY LANY ÉS A VITAMIN

Természetesen az orvosi körökben is foglalkoztatja a londoni kísérletezés, miért is felkerestük az ügyben Burger Károly dr. egyetemi tanárt, a II. sz. nőgyógyászati klinika igazgatóját. A tudós professzor a következőket mondta:

— A születendő magzat nemének meghatározásával néhány évvel ezelőtt egyik asszisztensem is foglalkozott, de az eredmények nem voltak teljesen egyöntetűek. Mint ismeretes, külföldön is sokan kísérleteznek ezzel a problémával, de

az eredmények nem állták a tudományos kritikát.

Az E, illetőleg az antisterilitásos vitamin kérdéséről tehát utalnom kell arra, hogy ennek elsősorban a másállapot megtartása szempontjából van jelentősége, de itt az A és C-vitaminnak is van szerepe. Állatokon folytatott kísérleteknél azt tapasztaltuk, hogy az E-vitamin hiánya bizonyos elváltozásokat idézett elő a kísérleti állatokban. Embernél azonban ez a kérdés azért nem tisztázódott még teljesen, mert tökéletesen és megbízhatóan az E-vitamint mennyiségileg meghatározni nem tudjuk.

— Az E-vitaminnak a kenyérhez való keverésére azt hiszem azért gondoltak, mert amíg a tápláló anyagok közül a legtöbb E-vitamint a csiriző búzának tartalmazza, addig a kenyérliszt teljesen E-vitaminmentes. Véleményem szerint azonban az E-vitamin tartalmú kenyérnek, ha egyáltalában

van jelentősége, inkább a másállapot fenntartása és nem a „fiu-leány kérdésben van” fontossága. Ettől függetlenül az ilyen kenyér jelentőségét nem szabad túlbecsülni azért sem, mert rendszeres táplálkozás mellett E-vitaminhiány nem szokott előfordulni. Mutatja ezt az is, hogy a másállapotban lévő nők túlnyomó nagy részénél a másállapot külön vitamin-adagolás nélkül sem szenved zavart.

MARADHAT-E VITAMIN A KENYÉRBEN?

— Ami már most a meddőség kérdéséről, — folytatta Burger professzor, — annak túlnyomó számában rendszerint van valami kimutatható oka, amit az orvos természetesen elminálni igyekszik. Meg kell azonban jegyezni, hogy a vitaminhiány lehe-

tősége csak akkor kerülhet szóba, ha egyéb kimutatható okot nem találunk. Arról nem is szólna, hogy az embernél még nincs bizonyítva, mi a jelentősége az E-vitaminnak. Nagyobb valószínűségekkel alkalmazzuk azonban mindazokban az esetekben, amikor a másállapot kimutatható ok nélkül ismételtén megszűnik.

Ilyen alkalmakkor szóba kerülhet az E-vitamin alkalmazása, de erre az esetre már vannak jól bevált preparátumaink.

Az E-vitaminos kenyér előállításának technikai nehézségei is lehetnek, mert a kenyér sütéséhez szükséges 200—270 fok Celsius éppen az a kritikus hőmérséklet, amelynél az E-vitamin bomlik és hatását elveszítheti. Ilyen kenyér készítésénél tehát ezt a körülményt is figyelembe kell venni.

A londoni és francia orvosi lapok jelentései ügyében kérdést intéztünk a Magyar Sütők Országos Szövetsége elnökségéhez is, amely elsőknek értesült a londoni kísérletezésekről. Azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a hír vétele után azonnal érintkezésbe léptek a londoni szakkörökkel és miután ezeket az eredményekről szóló híreket mindenben megerősítették, Budapesten is megkezdik a kísérletezéseket az E-vitamin tartalmú kenyérről...

Rácz Géza

Egy luxusyacht különös kalandja a tengeren

Newyorkból jelentik: Karácsony estéjén egy amerikai katonai hidroplán pilótája a kaliforniai partok közelében segélykérő rádiójelezt fogott fel. A rádiójelezés közölte, hogy az Aafge nevű luxusyacht bevont vitorlakkal az elemek játékként hányódik a Csendes-óceánon és kétségbeesett utasai sürgős segítséget kérnek.

A pilóta nyomban értesítette a sanfranciscói kikötőhatóságot, amely cirkálókat küldött ki az óceánra, hogy felkutassák a veszélyes helyzetben lévő luxusyachtot. Másnap megtalálták a yachtot és bevontatták a sanfranciscói kikötőbe, ahol a yacht kiéhezett, megviselt arcú utasai elmondották mozdírámba illő kalandjuk izgalmas történetét.

A »KALÓZ« MERÉNYLETE

Két héttel ezelőtt indult el az elegáns luxusyacht háromnapos kirándulásra az Óceánra. Az »Aafge« vitorlás yacht Faulding közismert gazdag sanfranciscói nagyiparos tulajdona volt. A gyárigazgató háromnapos kirándulást tervezett a tengerre és a kirándulásra több barátját is meghívta. Egyik barátja egy Jack Morgan nevű fiatalember volt, aki merész fantáziájával vonta magára a figyelmet a sanfranciscói előkelő szalonokban. Jack Morgan nemrégiben tünt fel Faulding nagyiparos társaságában. Barátjával elhitette, hogy dús gazdag magánzó és legnagyobb szenvedélye a tenger. Kalandorregények hatása alatt

Állandóan a tengeri kalózok romantikus szabad életéről ábrándozott

és mint hangoztatta, egyetlen vágya, hogy egyszer megjelölje a szabad tengeri életet. Faulding nagyiparos tulajdonképpen az ő kedvéért rendezte a háromnapos tengeri kirándulást, amelyre meghívta a romantikus Jack Morgan feleségét is, aki anyai örömei előtt állott. Éppen ezért elvitte a kirándulásra egy szülésznőt is, Elsie Berdaut. A vendégek között volt Miss Turner és nyolcéves fia,

Georges Spernack fényképész és a yachttulajdonos egy Horn nevű barátja.

Alig hogy a part körvonalai elmosódtak a jókedvű társaság szeméi előtt, megdöbbentő események játszódottak le a kis vitorlás yacht fedélzetén: Jack Morgan revolvért rántott és ráfogta a gyanútlan Fauldingra:

— Add át nekem a hajót, mert különben agyonlőlek!

— kiáltott rá barátjára. — A hajó parancsnokságát én veszem át és a fedélzeten az történik, amit én akarok.

A meglepett nagyiparos előbb tréfára vette a dolgot, de barátja egyre fenyegetőbb magatartást tanúsított, mire felszólította, hogy adja át a revolvért. Morgan erre lövésre emelte a fegyvert, mire Faulding önvédelemről barátjára vetette magát és a két férfi között elkeseredett harc tört ki a kis vitorlás fedélzetén. A társaságban lévő másik két férfi nem mert beavatkozni a verekedésbe, mert Morgan lelővéssel fenyegetett mindenkit. Faulding a vad birkózás során nem tudta kicsavarni ellenfele kezéből a revolvért, amely percek alatt tartó élet-halálharc után eldőlt és Faulding holtan esett össze. A győztes Morgan ezután társasága összes tagjaira fogta a fegyvert és így kényszerítette őket, hogy kabinjaikba vonuljanak vissza és közölje velük, hogy az egyik kis déltengeri sziget felé irányítja a yachtot, hogy megvalósíthassa élete álmát: rettegő kalóza legyen a Csendes-óceánnak. Az volt a terve, hogy társasága tagjait partra teszi a kis szigeten és ő azután elindult merész kalandjaira.

ÚJ FORDULAT

Két napon át kabinjaikban bezárva őrizte Morgan foglyait, miközben rájött, hogy egyedül képtelen kezeini a vitorlákra. Ezért két nappal a »puccs« után kiengedte kabinjukból a két férfivendéget: Spernackot és Hornet, akiket kényszeríteni akart, hogy segítsenek neki a vitorlák kezelésében. Morgan állandóan sakkban

tartotta barátait revolverével, amikor azonban egy pillanatra őrizet nélkül hagyta őket, ezek

rávetették magukat, megkötötték és a tengerbe dobták.

A beteges fantáziájú Morgan percek alatt eltűnt a hullámokban.

Miután ilyen radikális eljárással sikerült megszabadulniok Faulding gyilkosától, kiszabadították az asszonyokat és a gyermeket kabinjaikból és vissza akartak hajózni San-Franciscoba. Azonban a fedélzeten maradt emberek egyike sem értett a vitorlák kezeléséhez, ezért a vitorlák bevonaták, nehogy a szél felfordítsa a yachtot.

Szerencséjükre a yacht fel volt szerelve rádióállomással és a társaság tagjai éjjel-nappal segélykérő jeleket adtak le.

Tíz napig hanykolódott a tengeren a kis luxusyacht,

amelynek tagjai már lemondtak életükről. A tragikus sorsú Faulding nagyiparos csak három napra való élelmikészletet vitetett a hajóra és a társaság tagjai már teljesen legyöngültek az éhezéstől és szomjúságtól, amikor a katonai hidroplán felfogta S. O. S. jelzésüket és a segélyhajók megtalálták a yachtot.

A yacht fedélzetén feküdt a szerencsétlen Faulding nagyiparos oldalán indult holtteste. Így végződött a mozdírámba illő és baráti yachtkirándulás, amelynek tragikus kimenetele nagy szenzációt keltett az Egyesült Államokban.

A kikindai Rotary klub nagyjelentőségű akciója

Alsófoku mezőgazdasági iskolát kap Kikinda?

Kikindáról jelentik: A kikindai és a járási mezőgazdák régi vágya, hogy Kikindán létesítsenek alsófoku mezőgazdasági iskolát. Az illetékesek mindent megtettek, hogy a mezőgazdák kívánságát teljesítsék. Azonban a város vezetőségének igyekezete mindezt eredménytelen maradt annak ellenére, hogy a létesítendő iskola helysége is megvolna, mert a volt leánypolgári iskola hatalmas emeletes épülete,

amely most orosz menház, az idén felszabadul, mert az orosz menekültek más épületben nyernék elhelyezést.

Az épület nagyon is alkalmas volna a mezőgazdasági iskola céljaira, ami nagyban hozzájárulna nemcsak a kikindai és környékbeli, hanem egész Bánát mezőgazdáiak a racionálisabb gazdálkodás megtanulására és hasznosítására.

A mezőgazdák mozgalmába most bekapcsolódott a kikindai Rotary klub is, melynek keretén belül és az érdekeltektől gazdák bevonásával bizottság alakult a létesítendő alsófoku mezőgazdasági iskola kérdésének tanulmányozására. A bizottságba a Rotary klub Budisín Ugorica városelnököt delegálta és a bizottság őt választotta meg elnöknek.

Mivel az iskola kérdése nagyon aktuális és — mint értesülünk — az illetékes felsőbb fórum hajlandó a kérdéssel komolyan foglalkozni, minden remény megvan arra, hogy a Rotary klub akciója eredménnyel fog járni és talán öszre meg is nyílt a gazdátársadalom részéről oly óhajtott szakiskola.

Valószínű, hogy a kikindai mezőgazdasági szervek is bekapcsolódnak a szűkebb bizottság munkájába és támogatni fogják a többi kikindai mezőgazdasági és más kulturális körök is a város ösztöngésének közreműködésével.

HIREK

— **MEGENYHULT A TÉL.** Szombat este még 16—18 fokot mutatott a hőmérő a fagypont alatt, s vasárnap délután már néha csupasz aszfalton csikorgott a szánkó talpa a noviszádi belvárosban. A szombatról vasárnapra virradó éjszaka lényegesen enyhült a hőmérséklet. Bevált az időjelző állomások jelentése, mely óceáni légáramlás köszöntött a kemény fagyokat nehezen selymő Középeurópára. Dél előtt még fagypont körül járt a hőmérséklet, a déli órákban azonban megkezdődött az olvadás — mindenki öröme. Mert szép a tél, jó a tél, de a jóból is megárt a sok. Különösen, ha megdrágult a fa a velejárója a télnek, amelyből elég is volt már és nem érezzük hiányát, a most bekövetkezett enyhüléssel végleg bucsut mondott az idén.

— **Kedd délutántól szombat délig szünetelt a telefonösszeköttetés Kikinda és Noviszád között.** Kikindáról jelentik: A nagy hidegek miatt az országban több helyen telefonzavarok léptek fel. Így Kikindáról ugyszólván öt napig nem lehetett Noviszáddal telefonösszeköttetést teremteni annak ellenére, hogy a kikindai postahivatal telefonszerelői a dermesztő hideg ellenére állandóan kint tartózkodtak a külső telefon huzalok ellenőrzésén és megjavításán. Szombaton délelőtt ismét helyreállt a rendes telefonösszeköttetés Kikinda és a báni székváros között. Addig a sürgős beszélgetéseket kerülő állomásokon keresztül lehetett csak lebonyolítani.

— **Kitűnően sikerült vadászatot rendeztek tegnapi Plavnán.** A plavnai udvari vadászterületen tegnap nyolc vadász, élükön Divild Jócával, a vajdasági vadász főszövetség elnökével, a nagy hideg dacára is kitűnő eredményt ért el a vadászatot rendezték. A vadászok Divild elnökön kívül Dimnik udvari erdészeti hivatal igazgató, Miroslavjevic Andra, a Politika munkatársa, Lakó és Teszarics ezredesek, Drúdzszi mérnök, Zdrávkovics nagykereskedő és Schwarz gyáros voltak. A vadászok közül főleg hárman bizonyították be kitűnő céllovász képességüket, azonban ezek közül is külön meg kell említeni Divild elnök teljesítményét, aki egymaga 21 fácánt és 31 nyulat ejtett el. Rajta kívül Miroslavjevic hírlapíró volt szerencséskezű nimród, valamint Dimnik mérnök, aki szintén kitűnően kezelte fegyverét. Végeredményben terítékre került 108 fácán és 131 nyul. A Jugoszlávia különböző helységeiből összegyűlt vadászok a vadászat befejeztével gazdag zsákmánnyal és megürült patrontáskáikkal meglegedetten tértek haza.

— **BOGOJEVÓI HIREK.** A Gazdakör most megtartott évi rendes közgyűlésén Loboda Fábiant elnök üdvözölte a megjelenteket, majd Dobsay András titkár, Weisz Sándor a jubileum elnöke, Lovász Mihály az értékesítő szövetség elnöke, Tamaskó József a Gyöngyösbokrétá vezetője és Hajnal Márton a lovasszakosztály elnökének értékes beszámolóit után megválasztották az új vezetőséget. A benyújtott két jelölőlistát elutasították és a megválasztott korelnök, idős Gyulyás János tisztegy bizottságot nevezett ki, akiknek ajánlatára elnöknek idős Loboda Fábiant, alelnököknek Berkó Antal és Mezei Istvánt, titkárnak Pehtler Károlyt, pénztárnak Hajnal Márton, könyvtárnak pedig Molnár Lajosot választották meg. A különböző szakosztályok élén a régi vezetőséget megerősítették. Gyűlés után 75 terítékes vacsora volt, amit reggelitartó táncmultság követett.

Különös büntetések Amerikában

A washingtoni kormány kiadásában megjelent amerikai bírósági mód-szereiről szóló évkönyv szerint az ottani emberjavító munka teljesen elűt a más országokban, de különösen Európában szokásos bírói gyakorlatától. Amerikában a kisebb vétségeket nem fogházzal büntetik. Enyhének látszó, de annál kellemetlenebb ítéletekkel sújta az amerikai bíró a vétkeseket, hogy a megjavulásra rászorítsa.

Egy férfit például verekedésért arra ítélték, hogy négy napig ágyban maradjon. Egy főnyű erkőcsü leányt arra, hogy egy hélig tanuk előtt mindennap három órán át olvassa a biblia megjelölt szakaszait. Öt orvosnagykövét, akik a temetőből loptak maguknak boncolási gyakorlatukhoz holttesteket, arra ítélt a bíró, hogy öt éjszákát töltsön külön-külön a temető ravatalozójában. Egy iszákos embert, aki állandóan botrányt csinált az utcán, arra ítélték el, hogy négy napig ne mehessen haza, de kocsmába se mehessen. Állandóan detektív kísérte s mihielyt bement a kocsmába, a detektív megakadályozta, hogy a vendéglős azt az embert kiszolgálja. A udni sem hagyta. A harmadik napon a részeges ember térdénálva kérte a bírót, eldöjje fel az ítéletet. Az alkoholista ezóta nem iszik egy kortyot sem, annyira megijedt. Egy másik embert, aki kerékpárt loptott, arra ítélték, hogy a loptott biciklit egy héten át cipelje a hátán végig a városban. Külön táblát kapott ezzel a szöveggel: „Ezt a gépet úgy loptam!”

Az emberjavításnak ez a különös módja, a beavatottak szerint, sokkal jobban bevált, mint a legkisebb eltérve verésekért kiszabott fogház, amit meg lehetős kényelemben ülnek a züliesnek indult emberek, azután előlről kezdik, vagy súlyosbíttják bűneiket.

— **FÉRJEK OKULÁSÁRA?** Salach németországi községben nagy zűrzavart okozott a napokban egy családi perpatvar, amely azután teljes békével végződött. Egy férj a szokott időnél valamivel később jött haza a vendéglőből, mire felesége az ablakon keresztül közölte vele, hogy nem hajlandó a házba beengedni. A férfi kijelentette, hogy ha ezt megteszi vele az asszony, szégyenében a folyóba ugrik. «Ugorj csak!» — válaszolta a dühös feleség. Néhány perccel később nagy csobbanás hallatszott a folyó felől, mire az asszony sikoltozva kirohant a házból és felverte az egész szomszédságot, hogy siessenek férjét megmenteni. A folyó erőse partját felkutatták, de nem találták meg az »öngyilkost«, aki közben már vigyorogva állott a lakás ablakánál és cigarettával a szájában, jókedvűen nézte a mentőexpedíció fáradozásait. Mint kiderült, a férfinak eszéiában sem volt a folyóba ugrani, csak egy hatalmas követ dobott a vízbe, hogy annak csobbanásával az asszonyt kicsalja a házból. Most aztán ő zárta le az aítót és csaknem fél órán keresztül haragta kérni és könnyörgeni feleségét a bezárt kapu előtt és csak a javulás ígéretének fejében volt hajlandó bebo-csátani. Hogy azután mi történt a házban, arról a jelentés nem számol be.

— **Két kislány alatt lesz-kadt a kubik gödör.** Kikindáról jelentik: A Bohn téglagyár mögött lévő egyik kubik gödör befagyott jegén a gyári munkások gyerekei korcsolyapályát rendeztek be. Szombaton délelőtt két kis korcsolyázó Miliszáv Darinka és Szilya alatt a jég leszakadt. Szerencsére a többi gyerekek kiáltozására több környékbeli munkás a szerencsétlenség színhelyére még idejében megérkeztek és kimentették a két kislányt nehéz mentési munka után. A gyár vezetősége és a rendőrség is legszigorubbán megtiltotta a kubik gödörök jegén való korcsolyázást.

— **A múlt héten tizenegy lábitörés és három ficamodás történt Kikindán.** A sikos járdának Kikindán az elmúlt hét folyamán rekordszámu áldozata volt. Lehet, hogy az »ünnepi hangulat« is elősegítette a szerencsétlenségeket. A sikos járdán tizenegyen törték el lábukat, két súlyosabb lábficamodás és egy-két ficamodás történt. A rendőrség béméletlen felszólítja a járólajdonosokat, hogy a járdákat hintsék be homokkal vagy hamuval.

— **BARANYAI HIREK.** Drázs község lakóinak nagyszzerű, feledhetetlen látványban volt részük a napokban. A legöregebb emberek emlékezete szerint, mintegy havan év alatt most fordult elő harmadszor, hogy a falu felett hattyukat láttak átrepülni. A hattyúk olyan aacsnyon repültek, hogy szárnyaikkal majdnem a házak tetejét surolták. Öt gyönyörűen fejjett fehér hattyúszámoltak meg a lakosok, akik az esetet jó jelnek magyarázzák és bizonyosra veszik, hogy ez évben valószínű nagy öröm éri a községet. — Lengyel János drázi szőlőhegyi házból ismeretlen tettesek ellopták az ágyneműt és egy zsák lólat. A csendőrség megindította a nyomozást. — Mihálydics Szevén branyinai pravoszláv esperes 431 oldal terjedelmű könyvet adott ki „Baranya időkől napjainkig” címmel. A könyv a dunaí bánáság nyomdájában készült. — A drázi polgári állatbiztosítási társaság újonnan megválasztott vezetősége a következő: Elnök Lázics Matija, alelnökök Gondos Ferenc és Mikolin Jakab, titkár Balzs J. István, pénztáros Csapó Gergely. — Andries Adám topolyei legény Praka-tor Jerkó szintén topolyei legényt úgy megütötte, hogy be kellett szállítani az oszjéki kórházba. Az igazga legény ellen megindult az eljárás. — A gáji 2416 holdas vadászterületet január 31-én délelőtt 10 órakor 12 évig bárbe adják a hatinál főszovalbírói hivatalban. — Kiss László drázi szőlőhegyi legény a faluban lakó Burján Boriska nevű menyasszonyát kísérte haza, amikor a tétében rátámadt vetélytársa Szaslin Jerkó és fokossal fejbevágtá. Kiss keménykötésű legény, nem szédült el az ütéstől, hanem bírakra kelt támadójával és sikerült is lefegyvereznie. Az elvett fokost beszovalgaltatta a csendőrségnek, amely Szaslin ellen megindította az eljárást.

— **EGY MACSKA RÖVID SZERENCSEJE.** Linnie Beneke new-orleansi hölgy 10 000 dollárt hagyott Kit-re, kedvenc macskájára. Az örök haguó három unokatestvére megtá-madta a végrendeletet azon a címen, hogy az idős hölgy örült volt. Peres-keés közben Kit, az örökös macska meghalt — a tulságos íslet és kevés testmozgás következtében.

— **Hosszu téli estét edes muzsika haguja mellett töltte.** Orion rádió tő-kéletes. Gelb vezérképviselet, Noviszád, Kralya Petra II. 23.

— **Nem akarok dohányzó örökösöket!** Miss Annie Faulder, egy 71 éves angol öregkisasszony, 15.290 font öröksé- get hagyott hátra. Végrendeletében ki-kötötte, hogy „a női nemhez tartozó örökösök csak akkor kapják meg a részüket, ha nem dohányoznak”.

— **CSANTAVIRI HIREK.** A választók névjegyzékét január 10-ig igazítják ki. Akiknek nevei ezideig még nem szerepeltek a választók névjegyzékében és arra igényt tartanak, jelentkezzenek a határidőn belül Vujics Szlavko községi írnoknál. — A csantaviri anyakönyvi hivatal hivatalos kimutatása szerint Csantaviren az elmúlt évben születtek 323-an, elhaltak 228-an, házasságot kötött 94 pár. Ezekből római katolikus vallásu volt 251 újszülött, elhunyt 170, házasságot kötött 79 pár. — A lakosság köréből nagy meglepégedést váltott ki a szubotivai vasutisgazgatóság rendelete, hogy az állomás környékét kikövezzék. A rendelet ugyszólván a huszonnégyedik órában érkezett, mert a feneketlen sár miatt az utóbbi időben szinte megközelíthetetlen volt az állomás épülete.

— **Verekezés, szurkálás Lazarevón.** A napokban súlyosan összeverték négy cseszteregi bérest a lazarevói béres-kollégák. Négy cseszteregi béres a napokban elszegődött Lazarevóra, ahol a gazdákkal évi fizetés fejében 1000 dinár készpénzben, 9 mázsa buzában és teljes ellátásban egyeztek meg. A lazarevói béresek ennél sokkal magasabb béreket követeltek és így érthetően nem imponált nekik cseppet sem a cseszteregi konkurrencia. Amint az első alkalommal találkoztak kollégáikkal, szemükre vetették alacsony bérüket és szóváltás, majd verekezés követezett. A verekedésnek az lett a vége, hogy a cseszteregi legényeket kórházba kellett szállítani, annyira összeverték őket a lazarevói béresek. A verekedő legények elen megindult az eljárás. — Kaiser Ferenc lazarevói zenesz vezetőként este összeveszett a kocsmában mulató Wolf Lajos földművelésgéppel és késével hába-zurta. Wolf állapota súlyos, Kaizert letartóztatták.

— **Ellopták a huskírály koronáját.** Betörők jártak Lord Vestey házában s egy év értékes tárgyakkal együtt ellopták fúri koronáját. Lord Vestey az angol fagyasztott húszét vezéralakia Közgazdasági érdemeiért kapta a bárói címet 1922-ben.

— **Egy nagybecskői munkás család szomorú boldogása a gyermek lörül.** Avasán Mihály és felesége nagybecskői gyermektelen házaspárnak, szinte egyedülálló a tragédiája a gyermek körül. Az idős házaspár lassan már a nyolcvanas éveket tapossák. Ez előtt mintegy negyven évvel, amikor belát-ták, hogy a sors kifürkészhetetlen rendelkezése folytán nem lehet meg né- kik az, akit legjobban vágytak, a gyer-mek, örökbe fogadtak egy teljesen ár-va kisleánykát. Nagy gondal nevel-ték fel, óvták mindentől és amint férj-lez adták, a fiatalasszony egy kislány hátrahagyásával elköltözött az élők kö-zül. Az öregeket nagyon megviselte ne-velt lányuk elhalálása, azonban csak-hamar megtalálták örömeiket a szintén örökbe fogadott unokában. Az idő mu-lott, a kis kócosból esinos nagylány lett és egy napon öreg Avasán Mihály-ék ismét elérkeztek a lakoda'omhoz. Örömtük kimondhatatlan volt, amikor a fiatalok kislányában, mint dádunoká-ban gyönyörködtek. A sors sokszor lei-ketlen játékot üz: a fiatalasszony, Ava-sának unokája, pár napi betegség után múlt év decemberében meghalt tifusz-ban. A sorsüldözött munkáscsalád iránt a községben általános a részvét, szeretetadományokat küldöznek ré-szükre, szóval, tettel vigasztalják őket, akik az öregek bölcsességével belenyu-godtak a megváltozhatatlanba és a na-pokban megöregedve, megfáradva, hozzáálltak dádunokájuk nevelésé-hez.

Al Capone európai bűntársai a bécsi bíróság előtt

Bécsből jelentik: Nagyszabású csatlósági bűnper tárgyalását kezdte meg a bécsi esküdtbíró. A bűnper vádlottjai a szép fiatal Alice Lampl, bátyja Heinrich Eduard Jacob, híres német író, a Berliner Tagblatt volt bécsi szerkesztője, anyja Marta Jacob, Ferdinand Kende volt bankár, dr. Karl Kastan könyvszakértő és Cornelius Friedrich volt banktisztviselő, akik a vádirat szerint a Kux, Block és társa elölkelő bécsi bankháztól 28.000 silling kölcsönt vettek fel a Northern Central Railway amerikai vasúttársasági részvényekre, amelyekről tudták, hogy kétes származásúak. Kendét ezenkívül 18.000 silling elikkasztásával és azzal is vádolják, hogy ezzel a sikkasztással egy banktisztviselőtársát gyanúsította meg.

A bűnper előzményei a következők: 1935 december 6-án Alice Lampl bátyja és anyja, egy Julius Ghitti nevű ügynök társaságában Northern Central Railway-részvényeket helyeztet el és ennek alapján Alice Lampl nevére a bank hitelkeretet nyitott. Alice Lampl néhány nappal ezután 28.000 sillinget vett fel a fedezetül szolgáló papirokra, amelyekről ezután a bankház csakhamar megtudta, hogy

lopott papírok.

1934-ben mintegy félmillió dollár értékű más papírok között lopták el ezeket az értékpapírokat is a Baltimore Trust Company-tól. A lopás után az utolsó tulajdonos nevét kémiai uton eltüntették az értékpapírokról, úgyhogy azok értéktelenné váltak. Ily módon a Kux, Block és társa bankháznak értéktelen papírok voltak kezében a 28.000 sillinges kölcsön ellenében.

A bankház feljelentésére a bécsi rendőrség megindította a nyomozást, amelynek szálai általános meglepetésre

Al Capone csikágól gangsterkirály bandájának tagjaihoz vezettek,

akik, miután Amerikában lehetetlené vált helyzetük, Európába tették át működésüket. Vezérik Al Capone bizalmasa, egy Schneid nevű bandita volt, aki egy Lewinberg nevű társával lopott értékpapírokat hozott forgalomba Párizsban. Alice Lampl

Lewinberggel állott ismeretségben s tőle kapta a lopott Railway-részvényeket értékesítésre.

Lewinberggel, mint kiderült, Cornelius Friedrich banktisztviselő hozta össze Alice Lampl. Cornelius Friedrich ugyanis élénk kapcsolatokat tartott fenn egy magát »A fehér gallér banditái«-nak nevező bűnöző társasággal, amelynek Lewinberg tagja volt, de összeköttetésben állt más bűnözőkkel is, így többek között azokkal is, akik a francia Normandie óriás gőzös megérkezésekor

ellopták az utasok utazási csekkjeit,

amelyeket Párizsban és Bécsben értékesítettek. Friedrich tehát üzletszerűen foglalkozott lopott értékpapírok értékesítésével és négy ilyen lopott csekket Alice Lamplnak is átadott értékesítés céljából.

A lopott papírok értékesítésében résztvevő Ferdinand Kende, a tönkrement bankár, Alice Lampl barátja volt és az ő révén találtak kapcsolatot dr. Kastan könyvszakértőhöz, akinek ajánlatára azután létrejött az üzlet a Kux-fele bankház és a lopott értékpapírokkal manipuláló társaság között. A banktól felvett 28.000 sillingen a társaság tagjai elosztottak, de Cornelius Friedrichet és Lewinbergert Alice kijátszotta, sőt hogy szabaduljanak tőlük, Kende Friedrich nyomára vezette a rendőrséget, amely már amugy is régóta kutatótt Friedrich után.

Alice Lampl nem elégedett meg — mint a vádirat megállapítja — a lopott részvényekre szerzett 28 ezer sillinges zsákmánnyal,

fantasztikus terveket szőtt, hogyan lehetne egycsapásra meggazdagodni.

Igy többek között Kendével egy nagyszabású hitelügyletet tervezett, melyet Párizsban bonyolítottak volna le és amelynek alapjául az az 50.000 font sterling szolgált volna, amelyet Alice Lampl egy Hampsteadban élő gazdag angoltól kapott — ajándékba.

A tárgyalás előreláthatóan több hétig fog tartani.

SPORT

Noviszádon győzött a Vojvodina és az Isztra

Megint pofozkodtak a másodosztályú mérkőzésen Vojvodina-Radnicski 5:2 (2:1) Isztra-Karagyorgye 6:0 (2:0)

Noviszádon vasárnap folytatódott a karácsonyi serlegmérkőzések. Az idő szombatról vasárnapra váratlanul megenyhült és így az eddiginél valamivel nagyobb számú közönség jelent meg a pályán. De azért sem a közönség, sem a játék nem volt »vérbeli« meccshez illő. A pálya talaja egyelőre nem igen vette tudomásul az olvadást, a játék tűrhető talajon folyt és tűrhető nivót mutatott.

A második osztályban az ujesztendő sem maradt hűtlen a régihez: ezúttal is pofozkodtak a pályán. Az Isztra játszott a Karagyorgye együttesével a karácsonyi serlegért, a Nisből Noviszádra származott Jokszics bíraskodásával. Az első félidőben 2:0-ra vezetett az Isztra, s mint hogy a gólkülönbség nem látszott veszélyesnek, a játék modora sem lépte túl a szokásos kereteket.

Szünet után lényegesen megváltozott a helyzet. Az Isztra döntő fölénybe került, egymásután lőtte a gólokat, s a gólok számának növekedésével párhuzamosan növekedett az izgalom is. A két csapat játékosai között nézeteltérések támadtak, majd

pofozkodásra került a sor,

s Jokszics bíró — igen helyesen — már azzal a gondolattal foglalkozott, hogy lefújja a mérkőzést. Szerencsére közbelépett Nikolics alszövetségi titkár, s közbenjárására nagynehezen befejezték a durvaságokban bővelke-

dő játékot, amely végeredményében az Isztra 6:0 (2:0) gólarányú győzelmével végződött.

Az elsőosztályban a Vojvodina a Radnicskival mérkőzött a karácsonyi serlegért. Kovács bíraskodásával. — Erős iram, izgalmas küzdelemmel indult a játék, de csak addig volt erős iram és izgalmas, amíg futotta a Radnicski játékosok erejéből. A vezetést a munkások szerezték meg már a második percben Lux góljával. A gól után is egyenrangú a játék, a Vojvodina inkább egyéni kezdeményezéseknek köszönheti, hogy a 15., majd a 17. percben Welker két góljával egyenlítéshez illetve vezetéshez jut. Az eredmény, a játék nivójának mérlege és az iram, a félidő végéig lényegesen nem változik.

Talán nem is lehet zokon venni a Radnicski játékosoktól, hogy szünet után nem bírták az iramot az első félidőbeli kitartással. A csapat játékosainak felkészültsége nem annyira fejlett, hogy a téli szünetben is egyenlő lendülettel harcoljanak végig két félidőt. Így azután a nagyobb technikával rendelkező Vojvodina fő lénybe kerül és Schosberger két góljával, valamint Bozsics szerzeményével ötre emeli góljainak számát. A Radnicski csak a játék végefélét nyomul fel, amikor a Vojvodina nyílván már megelégedte a gólokkal, s Mándics megszerzi a második gólt a munkásoknak.

Futball-eredmények:

La Valetta: Ferencváros—Army 11:3 (2:1).

Beograd: Jugoszláv válogatott keret—Rapid (Bécs) 4:2 (2:1).

Megkezdődött a si-tréning a Fruskagorán. A noviszádi Fruskagora téli sport-osztálya kiváló tréneret szerződtetett, aki már meg is érkezett Noviszádra és vasárnap délben már megkezdte a rendszeres oktatást a vénaci turista szálló körül. Banovec, az új tréner, kitűnő szakember. Az egyesület tagjai nem fizetnek semmiféle díjat a gyakorlásért, a nemtagok olcsó díjazás ellenében sajátíthatják el a sispport tudományát.

Botrány miatt félbeszakadt a Textil—NFK serlegmérkőzés. Szombat délután mintegy 2—300 főnyi közönség előtt játszották le az NFK—Textil másodosztályú serlegmérkőzést a noviszádi Karagyorgye-pályán. Az első félidő egyenrangú ellenfelek küzdelmét mutatta, előbb az NFK, majd a Textil ért el gólt, szünet után a Textil szerzi meg a vezetést s az NFK egyenlít. Az eredmény ekkor 2:2 (1:1) volt, a mérkőzés befejezésére azonban nem került sor. A 25. percben ugyanis

Justó (Textil) arculúti az NFK egyik játékosát, mire Popovics Csátó játékevezető azonnal kiállítja Justót. A játékos azonban nem akarja elhagyni a pályát, a közönség betódul a pályára s a nagy kavargásban nincs aki rendet tudna teremteni. Popovics Csátó erre nagyon helyesen lefújta a mérkőzést.

A tekéző sport hírei

Bíróküldések a noviszádi alszövetségi elmaradt harmadosztályú bajnoki mérkőzéseire. A noviszádi alszövetségi elmaradt harmadosztályú bajnoki mérkőzéseire a következő bírót delegálták. Január 11-én Gragyanszki—Heraklesz, Bauer-pálya, Wack; 13-án Jadran—Livnicsár, Lira-pálya, Stefulik; 15-én Isztra—Jadran, Bauer-pálya, Paskó; 16-án Radnicski—Dulcis, Kott-pálya, d. e. 9 órákor, bíró Csóvics; Jadran—Tand, Lira-pálya, 9.30 órákor, bíró Paul, Drvodolci—Jadran, Bauer-pálya, 14 órákor, bíró Szlavkovics, Orno—Dulcis, Bauer-pálya, 14 órákor, bíró Loncsárevics és Drvodolci—Dulcis, Lira-pálya, 17.30 órákor, bíró Pénzes.

Jóslattal? - Idd meg a levét!

A franciaországi Besanconban hatalmas utcai botrány keretében a tömeg felhőit vevre Jacques Millard álitóltagos csillagász, aki hosszú évek óta szinte hivatalos jóslást folytat és minden év első hetében szokta kiadni terjedelmes könyvét az előre várható eseményekről. Tavaly is alaposan felkészült Millard és erre az esztendőre többek között a következőket jóslta:

Egy híres hegedűművész benőszül a francia einök családjába.

A japánok megtámadják a szovjetet — kínai segítséggel.

Abesszinában a négerék teljesen leverik az olaszokat és Anglia segítségét fogják kérni.

Franciaországban a munkások bevonulnak a politikai életbe és augusztus havában kormányválság lesz, amely után a munkások szakszervezeti képviselői veszik át a hatalmat. Sehoh a világon oly jó dolga nem lesz a munkás-ságnak, mint Franciaország területén!

Hollywoodban tönkremennek a film-vállalkozók és Páris veszi át a világ

filmügyeinek irányítását.

Besanconban július folyamán nagy földrengés lesz.

A besanconiakat természetesen ez a legutolsó pont érdekelte leginkább. Mivel úgy tudták, hogy Millard jóslatai rendszerint beválnak, hatalmas befektetésekkel új építkezéseket kezdtek, házaikat megröszítették és a július hónapot jóformán az egész város a szabad ég alatt töltötte. Hiába várták azonban, nem ütött be a földrengés, ellenben négy biztosítótársaság, amely látszólag nem ült fel Millard szélhámoságának, óriási üzleteket kötött s most kiderült, hogy ezeknek az üzleteknek a hátterében a csillagász áll elsősorban, hozzávetőleges számítás szerint kétfélmillió frankot keresett.

A jósnak egyetlen jóslata sem teljesedett. A napokban Millard átutazott Besancon városban s néhányan felismerték. Leráncigálták gépkocsijáról és a város legforgalmasabb piacán úgy helybenhagyták, hogy aligha marad életben.

SZÍNHÁZ-FILM

Az „ILLATSZERTAR” a szubotikai Magyar Olvasóköriben Tomboló sikere volt a kitűnő előadásnak

A szubotikai Magyar Olvasókör társulata eljutott arra a színvonalra, amelyenél a nem műkedvelői mértékkel alkalmazott bírálat is csak a teljes elismerés hangján emlékezhetik meg az előadásokról. Az együttes sikerre erőszakolta Molnár Ferenc fáradt Deliláját, hangulatot teremtett a Romantikus asszonyhoz és egyéb tiszteletreméltó feladatokat oldott meg, amelyek hivatásos vidéki társulatnak is becsületére váltak volna.

A Delia és a Romantikus asszony után pénteken és vasárnap igazán jó darab, László Miklós »Illatszertár« című háromfelvonásos vígjátéka került bemutatásra az Olvasókör színpadán. Az »Illatszertár«-ban fogkrémek és kölnivizek mellett ötlet is volt, fordulatok esekelmény, lüktető élet, mesterien megrajzolt figurák, úgyhogy a szereplőknek ezuttal nem a darab hiányosságait kellett pótolniuk, hanem megjátszhatták szerepüket az író elgondolása szerint. A társulatnak sokat használt a felrészítés, új tagok, színpadi biztonsággal játszó régi műkedvelők szerepeltetése. Richter János mellett, aki rátermettségével és intellektusával sokat javított az előadások színvonalán, a szu-

botikai közönség egykor népszerű bonvivánja, Schadt József tért vissza a színpadra, most mint jellem-színész, aki ebben a szerepkörében is pompásan megállta a helyét és sok mélységet, indulatot és érzést hozott ki a kenyerét féltő öregedő droguistasegéd szerepében. Garai Béla művészetének Hammerschmidt markáns szerepe végre alkalmas adott a teljes megnyívánulásra. Az illatszertáros élt, teljesen emberi és sokszor megrázóan drámai volt a színpadon. Egyik legjobb alakítása Garainak. A humort Keresztesi Sándor képviselte aki mind nélkülözhetetlenebb a színpadon és ma már szerepének tulajdajása nélkül is ellenállhatatlanul megtudja nevetetni a közönséget. Kitűnő volt Köhalmi Pál alakítása is, Kelemen Manó pedig prózai szerepében is színészi tehetségének sokoldalúságát igazolta. Kocsár Lujzánál, Noszt Bélánál és Király Katónál az epizód szerepek is jó kezekben voltak.

A rendezésért Garai Bélát illeti meg az érdem. A közönség tomboló tetszénnyilvánításokkal sokszor nyit-színi tapsokkal jutalmazta az egészen kitűnő előadást.

Kik „csinálják a legtöbb pénzt” Hollywoodban?

Hollywoodból írják: Az amerikai filmvilág minden esztendőben óriási érdeklődéssel várja annak az évenként megismétlődő versenynek kimenetelét, amelyet a Notion Picture Herald, Amerika legnagyobb filmújságja rendez. Ez a verseny van hivatva eldönteni, melyik filmsztár volt a legnépszerűbb az elmúlt esztendőben. A versenyt azonban nem az olvasók beküldött szavazatainak alapján döntenek el, hanem azoknak a hiteles pénztári kimutatásoknak nyomán, amelyeket valamennyi amerikai mozi rendelkezésre bocsát és így derül ki, hogy melyik sztár csinálja a »legjobb pénzt«.

Az európai publikum azt hinné, hogy a »pénzcsináló« sztárok listáját Greta Garbó, vagy esetleg Marlene Dietrich vezeti. Ezzel szemben az idén az első hely Shirley Templeé, míg a második helyen Clark Gable van.

Legnagyobb meglepetésnek azonban mégis azt számítják az amerikai lapok, amelyek persze nagy kommentárokkal kísérik a nyilvánosságra került versenyeredményeket, hogy 217 színész és színésznő közül a — nyolcadik hely a nemrégiben Amerikába került Sonja Hennienek jutott, aki pedig eddig mindössze két filmet játszott el. Az elsőt már nálunk is bemutatták, a másik pedig Orbók Attila Tünemény-e, amelyet Amerikában Thin Ice címmel mutattak be.

Alig két esztendeje, hogy Sonja Hennie a korszakvilág bajnoknői címet és jelleget a filmprimadonaszépséggel felcserélte. A 20th Century Fox mesébe illő gáznál hódította át a filmgyártás területére, de mikor kiérkezett Hollywoodba, általában azt hitték, hogy hamar eltűnő népszerűség jut majd csak neki osztályrésztül. Ezzel szemben Sonja Hennie nemcsak hogy megőrizte gyorsan támadt népszerűségét, hanem, mint azt most a »pénzcsináló« sztárok listája a legjobban bizonyítja, nagy ügyességgel fokozta is, bebizonyította, hogy nemcsak csinos és korszakolázni tud, hanem megél a hollywoodi jég hátán is.

Sonja Hennivel kapcsolatban különben pedig erősen tartja magát az a hír, hogy rövidesen férjhez megy Tyrone Powerhez, aki új filmjében, a Tüneményben partnere.

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Novi Sad, Kralja Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21 37, éjszakai 20 58
Főszerkesztő: Andréo Džuro
I. felelős szerkesztő: B. Zec
Preprinti — Előfizetés:
Egy hónap 28 — dinár
(kijelölt úttal 30 din.)
Három hónap 80 — dinár
(kijelölt úttal 86 din.)
Félévre 160 — dinár
(kijelölt úttal 172 din.)
Ciklus címe: Mezőcsanak napja
Post. c. l. v. n. szám — Postacsekiszámia:
Zagreb, 48.692

A megnyitott lélek

Regény író: FERTSEK FERENC 77
Copyright by Reggeli Újság and Publicitas Press Service. — Utánnomias tilos

— Ó, én édes asszonyom, aki életemet, küzdéseimet, szenvedéseimet, lám, megkoronázod!... Mit kellene most csinálni? Hogy kellene ezt megköszönni?... Legjobb volna eléje borulni, ráfektetni az arcát az ölébe ejtett két kezére és nem tudni semmit többé a világról...

Ha ő is úgy akarná... De a szív csak némán zenélt és az öröm harsonás hangjai nem jutottak el az asszonyig.

Ilona ünnepies, sötét selyemruhájában a karácsonyi asztal körül sürgött a másik szobában és az ünnepi kalácsot, ajándékokat osztogatta a cselédségnek. Vagyis átadott elébb minden darabot a nagyaszonynak, hogy majd az ossza ki kinek-kinek a magáét.

Ennek a megkülönböztetésnek a finom hurjai két asszonyi lelket kötöttek össze szorosán. Finom, gyöngéd, hibátlanul harmonikus akkordok szoktak megzendülni ezeken a hurokon, mint a menynekiből küldött hárfán.

Végül a rádióknak kezdett örülni, amit Mihálytól kapott. Mihály — hiába — megint csak tudta, mit adjon.

Az ura állott előtte. Nem szólt, csak lenézett rá. Hüszéges, törhetetlen hűségű, reménytelen reménységű lelke ott ült a szemében, hogy megkeresse és megtalálja az ő új asszonyát.

De a tulipánok és a rózsák, a levelek és az indák lehervadtak már akkorra az asszonyok alakjáról s eltűntek az aranyrezgők, gyöngyös kalászok, röpök, színes pántlikák is.

Eltűnt a buzavirágok és zsályák, kakukkfűvek és menták s a széna illata is, amely képzeletében ismerős örömmel burkolta be a pászkándi biróné alakját és helyette gyöngéd narancsvirágillat szállongott a csipkegalléros selyemruha redőiből, amelyben felesége, a nemzeti asszony — a báróné — a cselédség karácsonyi jókívánásait fogadta.

Tegyen-e, tehetne-e még egy lépést feléje, csak egészen kicsi lépést, csak annyit, hogy közelebbről érezné azt a narancsvirágillatot?

De Ilona sem lép közelebb. Ott marad, ahol van, csak kedvesen, várakozástól fütötten néz fel rá.

Mihály egybefogja a két kezét és a maga szívéhez, a maga lüktető, dobogó szívéhez szorítja. Aztán megcsókolja a két egybefogott kezét. Sokáig, sokáig pihen a szája rajta, amíg csak meg nem mérgezte magát örökre azzal a narancsvirágillattal.

Köszönöm, Ilonám. Soha nem adtak még szebb karácsonyi ajándékot nekem. Mert az az én legnagyobb örömöm, hogy maga a lüktetőben is magavarrá lett.

Ó, kicsoda erőtlenség! Színt érezni lehet, hogyan hül ki tőlük a szív.

Hogyan hül ki tőlük egyszerre két szív is

A fellángoló tüzek hirtelen kihunytak megint; mintha az a két megfáradt s az élettől kiporolt ember, akiben felgyultak, szegyenéket.

V.

Ilona nem volt korán kelő, hanem a betáncoló napsugaraknak ezen a reggelén mégsem tudott ellenállni. Vagy aludt, ha meg nem tudott aludni, inkább fölkel, de lustálkodni, heverészni nem tudott az ágyban. Kivált ma, hogy a napsugár az ágyára ül és hívja, hívogatja kifelé a szabadba.

Mi lenne, ha ma kimenne a cserjésbe és lekálná azt a dombreszletet, amit már régen kipécézett magának? Jó volna fülön togni a szép időt, amely ilyen sokáig váratott magára. Márciusban november volt, áprilisban meg február. Elég nagy baj a gazdának.

Most meg a május kánikulával kezdődik. Pesten is így süt a nap vajjon? Bizonyára. Ó, be megőrül majd Mihály, ha érzi. Pár napi kiadós májusi eső s utána jó meleg napsütés még sok mindent rendbehozhat, mondotta a multkor is.

Az esti vonathoz kért kocsit. Este majd ő is eléje megy, Ilona. Szép lesz majd látni a felcsillanó örömet az ura szemében, ha az meglátja őt. Aztán Mihály kézbe veszi a gyepőt — az mindig valóságos felüdülés neki az aszfaltjárás után —, Ilona meg melléje ül — mindig nagyon szereti Mihály, ha ott ül az asszony mellett, mikor hajt. — Feri legyen meg hátrarukkol az uri ülésre.

Ugyan mit is kellene estére készíteni? Bemegy és megbeszéli az anyuskával.

Puhan ejtette a szót Ilona; valahogy úgy hangzott, mikor mondotta: Anjuska... meg néha így is: Anjuska...

Könnyedén hagyta maga mögött a három lépcsőfokot, ahogy kilépett a házból a fenyőkkel beültetett előkertbe. Fecskék cikáztak a levegőben, egy távoli berekből kóbor-szellőfogaton kakukkszó érkezett idáig, cinkék és sármányok surrantak tova a fenyők alján s egy rigó részegen telitorokkal danolászott. Az orgonabokrok közt most hangolt éppen a fülemüle: h-trrr, h-trrr — talán macskát látott, hogy nem kezd rá mingyárt; ó, te szegény kis madár, csak nem fogsz megijedni egy fehérruhás asszonytól? Énekelj csak, énekelj bátran.

A Bradowskyak ódon udvarházában szerettek a művészeteket. Ilona festeni tanult, Natasa pedig — Natasának gyöngyörű énekhangja volt — énekelni. A legelső mesterektől tanultak a Bradowsky-leányok, mert az öreg báró szigorú volt és az volt az elve, hogy mindent komolyan kell venni, amibe az ember belefog.

Felvetések